

CONCEPTE TEORETICE PRIVIND VENITURILE ȘI CONDIȚIILE DE RECUNOAȘTERE ALE LOR

Iulita POPESCU*, Daniela VORTOLOMEI

Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Electronică și Telecomunicații, Departamentul TSE, gr. IMTC-181, Chișinău, Republica Moldova

*Autorul corespondent: Popescu Iulita, iulita.popescu@tlc.utm.md

Rezumat. În conformitate cu Standardul Național de Contabilitate (S.N.C.) “Venituri” reprezintă creșteri ale beneficiilor economice înregistrate în cursul perioadei de gestiune, sub forma intrărilor de active sau majorării valorii acestora, sau a diminuării datoriilor care au drept rezultat creșteri ale capitalului propriu, cu excepția creșterilor legate de contribuțiile proprietarilor. Clasificarea veniturilor pe tipuri de activități ale entității are un caracter convențional și nu este unica pentru toate entitățile economice. Veniturile din una și aceeași operațiune pot fi recunoscute la o entitate economică ca venituri din activitatea operațională, iar la altă entitate economică ca venituri din activitatea neoperațională. În conformitate cu cerințele S.N.C. veniturile se evaluează la valoarea justă a contraprestației (mijlocului de plată) primite sau de primit diminuată cu valoarea oricăror reduceri de preț, bonusuri și altor reduceri comerciale acordate de către vânzător. Valoarea justă care rezultă din tranzacții este negociată de vânzător și cumpărător sau beneficiale activului și cuprinde suma mijloacelor bănești primite sau de primit ori valoarea alte forme de compensare.

Cuvinte cheie: venituri, active, datorii, entități economice, tranzacții.

Veniturile: clasificarea și sursele de obținere a lor

Venitul se constată în baza metodei calculării în perioada de gestiune în care a fost obținut, indiferent de momentul efectiv al intrării mijloacelor bănești sau altei forme de compensare. Veniturile se constată în cazul respectării unor anumite criterii care diferă în funcție de sursele de obținere a acestora: vânzarea produselor finite și a mărfurilor, prestarea serviciilor acordate în folosință altor persoane a activelor proprii.

Conform cerințelor S.N.C. “Venituri”, veniturile se constată pe fiecare tranzacție, însă în anumite circumstanțe, veniturile pot fi constatate pe componente distincte ale unei tranzacții. De exemplu, dacă prețul de vânzare al mărfii cuprinde o sumă determinată necesară pentru deservirea ulterioară a acesteia, veniturile referitoare la această parte a prețului se constată în momentul vânzării, ci pe măsura prestării serviciilor. În alte cazuri, dimpotrivă, constatarea veniturilor se efectuează concomitent pe două sau mai multe tranzacții interdependente. Acest lucru este condiționat de faptul ca suma veniturilor pe o operațiune nu poate fi determinată cu certitudine, fără a lua în considerare tranzacțiile precedente sau viitoare.

Dacă rezultatul tranzacției nu poate fi determinat cu un grad suficient de certitudine și există probabilitatea nerecuperării consumurilor suportate, venitul nu se constată, iar consumurile se raportează la cheltuieli.

Aspecte ce ajută să evidențiem particularitățile distinctive ale veniturilor întreprinderilor ale structurii acestora comparativ cu alte ramuri ale economiei naționale în scopul studierii mai bune și contabilizației corecte a acestora analizând figura 1.

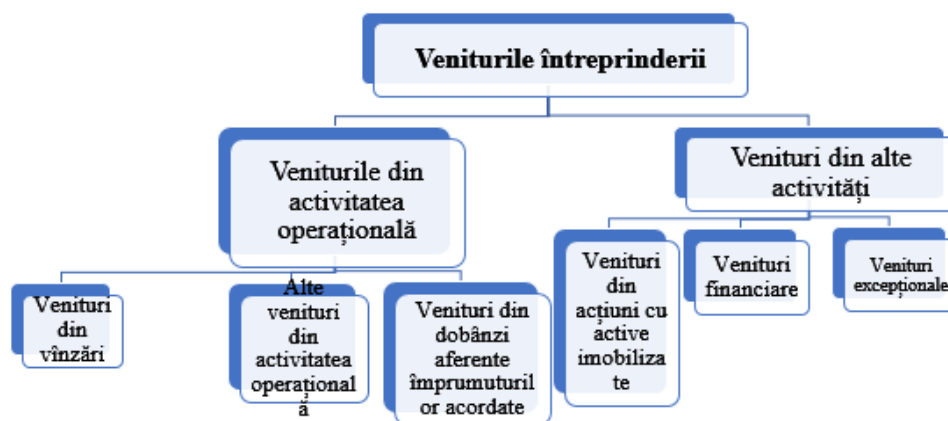

Figura 1. Structura veniturilor entității

Astfel, veniturile din *activitatea operațională* se formează din două grupe, care reprezintă sumele deja încasate sau care urmează a fi încasate din activitatea de bază a entității:

1. **Venituri din vânzări**- venituri din vânzarea mărfurilor, produselor, din executarea lucrărilor, din prestarea serviciilor, din contractele de microfinanțare, din contractele de construcție, din contractele de leasing operațional și financiar, alte venituri din vânzări.

2. **Alte venituri din activitatea operațională**- sumele primite sau care urmează a fi primite din ieșirea activelor curente, excepție făcând produsele finite și mărfurile, penalități, despăgubiri, plusurile de active immobilizate și circulante constatate la inventariere, recuperarea prejudiciului material, decontarea datoriilor cu termen de prescripție expirat, alte venituri operaționale.

Mai există și alte tipuri de venituri care pot fi atribuite la venituri operaționale, dar care se referă la un alt gen de activitate. Una din componentele categoriei „alte activități” este activitatea privind activele immobilizate, care reprezintă veniturile și cheltuielile aferente ieșirii, cu excepția lipsurilor și deteriorărilor constatate la inventariere.

Veniturile din operațiuni cu active immobilizate sunt acele venituri care cuprind sumele rezultate din ieșirea immobilizărilor necorporale, corporale, investiții imobiliare, investiții financiare pe termen lung, din reluarea pierderilor din deprecierea activelor immobilizate, altor active immobilizate, din operațiunile cu active immobilizate.

Veniturile financiare la fel fac parte din categoria veniturilor altor activități, acestea cuprind sumele rezultate din diferențe de curs valutar, redevențele, diferențele de sumă, active immobilizate și circulante intrate cu titlu gratuit, dobânzi aferente altor activități, dividende și participații în alte entități, din alte venituri financiare.

Veniturile excepționale sunt a treia componentă din categoria veniturilor din „alte activități” care cuprind sumele rezultate din compensarea pierderilor din calamități naturale și alte evenimente excepționale.

Veniturile se mai pot clasifica după un alt criteriu, cum ar fi sursa de obținere a veniturilor. Astfel, veniturile pot fi obținute din : vânzarea produselor și mărfurilor; prestarea de servicii; utilizarea de către terți a activelor entității.

Veniturile din vânzarea produselor și mărfurilor se referă la veniturile obținute de întreprindere în urma vânzării bunurilor fabricate sau bunuri achiziționate în scopul de a fi revândute, mărfuri achiziționate de la un comerciant cu amănuntul sau terenurile și alte bunuri imobiliare destinate pentru a fi vândute.

Veniturile din prestarea serviciilor se referă la veniturile generate de către entitate prin executarea unor sarcini stabilite prin intermediul unui contract într-o perioadă determinată de timp, cum ar fi: venituri din serviciile de transport, reparație, consultanță, intermediere, instruire, telefonie, instalarea utilajului, turism, internet. Serviciile pot fi exercitate pe parcursul unui an sau a mai multor ani, în dependență de cererea făcută.

Veniturile obținute în urma realizării de către terți a activelor entității sunt veniturile din dobânzi, obținute ca remunerație a utilizării de către terți a lichidităților, veniturile din redevențe, obținute în urmă utilizării imobilizărilor necorporale ale entității și veniturile din dividende, obținute pentru deținerea instrumentelor de capitaluri proprii.

Din analiza efectuată putem concluziona: toate tipurile de venituri ale entității trebuie să fie studiate și contabilizate corect, dar atenție deosebită în activitatea contabilă și cea de cercetare trebuie să fie acordată veniturilor din vânzări.

Cadrul conceptual al standardelor internaționale a stabilit care sunt criteriile pentru recunoașterea elementelor ce descriu performanța companiei. Astfel, veniturile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, dacă sunt îndeplinite următoarele criterii din figura 2:

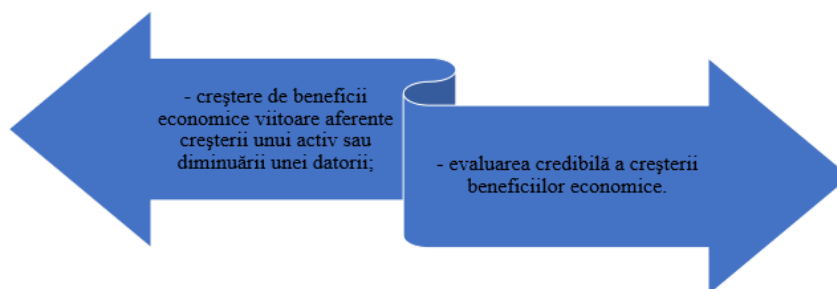

Figura 2. Criterii de recunoaștere a veniturilor

Aceasta înseamnă că veniturile sunt recunoscute concomitent cu recunoașterea creșterii activelor sau diminuării datoriilor, cum ar fi de exemplu, creșterea netă a activelor ca urmare a vânzării de bunuri sau prestării de servicii sau diminuarea datoriilor ca urmare a anulării unei datorii. Evaluarea și constatarea veniturilor se efectuează în baza următoarelor principii fundamentale ale contabilității: specializarea exercițiilor, prudenței concordantei, necompensării.

Veniturile se recunosc, de regulă, separat pentru fiecare tranzacție conform figurei 3. În anumite situații, veniturile pot fi recunoscute pe componentele distincte ale unei tranzacții de exemplu, dacă prețul de vânzare a bunurilor include o sumă identificabilă pentru servicii ulterioare, această sumă este prim.

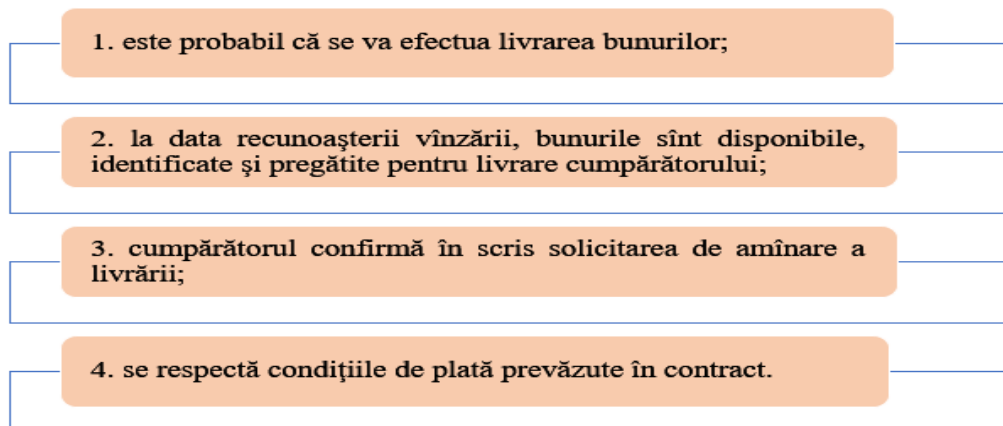

Figura 3. Criterii de recunoaștere a veniturilor din livrări amînate.

Veniturile din prestarea serviciilor se recunosc în cazul îndeplinirii simultane a unor condiții prezentate în figura 4:

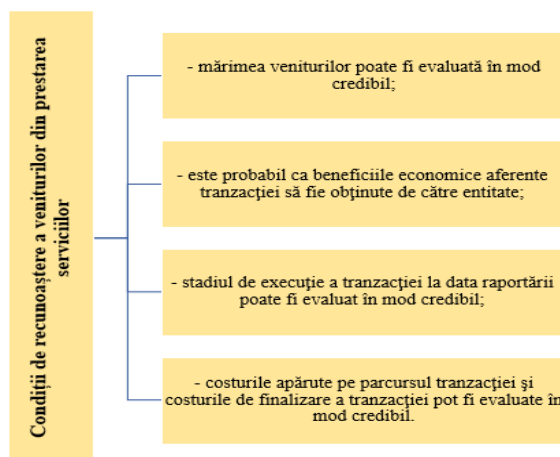

Figura 4. Condiții de recunoaștere a veniturilor din prestarea serviciilor

Dacă serviciile sunt prestate printr-un număr nedeterminat de operațiuni în cursul unei perioade de timp prestabilite, care nu pot fi repartizate pe stadii, veniturile se recunosc conform metodei liniare sau în altă bază stabilită în politicile contabile ale entității. Dacă rezultatul unei tranzacții de prestare a serviciilor nu poate fi determinat cu un grad înalt de certitudine, veniturile se recunosc doar în mărimea cheltuielilor suportate care au fost sau, posibil, vor fi recuperate de către beneficiari. În cazul în care rezultatul tranzacției nu poate fi estimat în mod credibil și recuperarea costurilor suportate nu este probabilă, veniturile nu sînt recunoscute, iar costurile aferente tranzacției se înregistrează ca cheltuieli curente.

Concluzii

Din informația prezentată, pot remarca că nici pentru economiști venitul nu este ușor de explicat, căpătînd deseori nuanțe ambigue și divergente. În diversitatea accepțiunilor, există însă și un punct comun, acela de a defini venitul prin prisma rezultatului: „venitul reprezintă bogăția sau resursa care revine într-o anumită perioadă unei persoane fizice sau juridice dintr-o vînzare, o activitate prestată, o proprietate deținută sau o finanțare primită”

În componența venitului nu se includ sumele încasate în numele terțelor persoane, cum sînt, de exemplu, taxa pe valoarea adăugată, accizele, încasările globale obținute de întreprindere din însărcinarea organizațiilor terțe din comercializarea produselor sau mărfurilor acestora, deoarece aceste sume nu reprezintă un avantaj economic al entității și nu influențează capitalul propriu al acesteia.

Referințe

Cărți:

1. GRIGOROI L., LAZĂRI L., BÎRCĂ A. (2017). *Contabilitatea întreprinderii*, Chișinău: Editura Car-tier, 2017.
2. NEDERIȚĂ A. (2007). *Probleme metodologice ale contabilității veniturilor și cheltuielilor întreprinderii*: teză de doctor habilitat în economie, Chișinău.

Reglementări legale și legi, organizații:

3. Legea nr. 122 „Pentru modificarea unor acte legislative” în Monitorul Oficial Nr. 279-280 din 06 septembrie 2019. 4. *Codul fiscal* <https://mf.gov.md/ro/content/codul-fiscal-al-republicii-moldova-nr-1163> (vizitat la 27.09.2019).
4. Legea contabilității și raportării financiare Nr. 287 din 15.12.2017, intrată în vigoare la 01.01.2019.// *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* Nr. 1-6.